

VIII З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО МІНЕРАЛОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА

VIII з'їзд Українського мінералогічного товариства (УМТ) за науковою тематикою “Мінералогія України у XXI столітті: здобутки, проблеми, перспективи” відбувся 4–5 жовтня 2011 р. у м. Києві в Інституті геохімії, мінералогії та рудоутворення імені М. П. Семененка Національної академії наук України (ІГМР НАН України).

Неординарність події для колективу Інституту геології і геохімії горючих копалин (ІГГГК) НАН України визначається тим, що близько 40 працівників є членами УМТ, а засновник товариства, корифей мінералогічної науки академік Євген Лазаренко тривалий час (1951–1960) очолював відділ петрографії (петрографії і мінералогії, рудних корисних копалин) Інституту і наголошував на значущості мінералогічних досліджень для нафтогазової геології (які успішно проводяться в Інституті кількома науково-дослідними відділами), справедливо вважаючи, що знання сучасної мінералогії сприятиме вирішенню проблеми походження вуглецю, міграції вуглеводнів та пошуку родовищ нафти і газу.

З'їзд відбувся завдяки коштам та сприянню НАН України, ІГМР НАН України, Всеукраїнської громадської організації (ВГО) “Спілка геологів України”, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Казенного підприємства “Південукргеологія”, Північного державного регіонального геологічного підприємства “Північукргеологія”, Київського геологорозвідувального технікуму.

Учасниками з'їзду стали 84 фахівці, 26 із них – це делегати, обрані відповідними відділеннями, а також мінералоги з Росії, Румунії, США, Угорщини.

З'їзд відкрив президент УМТ В. Квасниця на першому пленарному засіданні 4 жовтня 2011 р. Делегатів, учасників і гостей вітали: директор ІГМР НАН України, член-кореспондент НАН України О. Пономаренко, завідувач відділу Державної служби геології та надр України М. Гейченко, заступник голови правління ВГО “Спілка геологів України” Л. Гафич. Вітання надійшло і від Президії Російського мінералогічного товариства.

Традиційно робота складалася з двох частин: звітної-виборної та наукової. Звіт про діяльність УМТ за 2006–2011 рр. виголосив В. Квасниця, який констатував активізацію роботи товариства у звітному періоді. Члени товариства систематично проводили наукові форуми з актуальних питань мінералогії, активно вивчали мінералогію України, розробляли фундаментальні проблеми мінералогічної науки, докладали значних зусиль до розвитку мінерально-сировинної бази України та підготовки фахівців геологічного профілю. Підготували і випустили сучасні підручники та навчальні посібники з мінералогії України й загальної мінералогії, щорічно видавали журнал “Записки Українського мінералогічного товариства”, тематичні мінералогічні календарі. Також з'явилися поштові марки із зображенням мінералів України.

Після звітної доповіді відбулося урочисте відзначення членів УМТ: медаллю академіка Євгена Лазаренка нагороджений перший віце-президент УМТ, доктор геолого-мінералогічних наук А. Вальтер (м. Київ); дипломи Почесних членів УМТ отримали відомі вітчизняні мінералоги – професор О. Платонов і доктор геолого-мінералогічних наук А. Таращан (м. Київ), а також зарубіжні науковці – академік, професор Г. Удубаша (м. Бухарест, Румунія), професор Ш. Сакал (м. Мішкольц, Угорщина), професор А. Булах (м. Санкт-Петербург, Росія); премії імені академіка Є. К. Лазаренка

для молодих учених і студентів за 2010 рік удостоєна С. Карпенко (Кривий Ріг) за наукову працю “Топомінералогія Ганнівського залізорудного родовища”.

Перше пленарне засідання з'їзду завершилося виборами керівних органів УМТ згідно зі Статутом. Членами Ради УМТ обрані А. Вальтер, В. Квасниця, Г. Кульчицька, В. Павлишин, О. Пономаренко, Д. Черниш (Київське відділення), Т. Волкова (Донецьке відділення), В. Євтехов (Криворізьке відділення), П. Заріцький (Харківське відділення), О. Матковський, І. Наумко (Львівське відділення), В. Мельничук (Волинське відділення), І. Палкін (Кримське відділення), С. Пастуханова (Закарпатське відділення), М. Рузіна (Дніпропетровське відділення), О. Чепіжко (Одеське відділення). Рада УМТ обрала Президію в такому складі: В. Квасниця – президент товариства, А. Вальтер – перший віце-президент, О. Матковський і Г. Кульчицька – віце-президенти, Д. Черниш – учений секретар, В. Павлишин та О. Пономаренко – члени Президії.

Науковою програмою передбачалося заслухати 24 усні і 52 стендові доповіді. Напередодні в журналі “Записки Українського мінералогічного товариства” (2011, Т. 8) було опубліковано матеріали з'їзду, а також випущено календар на 2012 р. “Мінерали Криму”.

На пленарних засіданнях, на яких почергово головували В. Квасниця, А. Вальтер, О. Пономаренко, О. Матковський, П. Заріцький, В. Павлишин, В. Євтехов, І. Наумко, В. Чепіжко, В. Мельничук, було заслухано 19 доповідей.

Зокрема, 4 жовтня 2011 р. із доповідями виступили: О. Матковський на тему “40 років Українському мінералогічному товариству”, В. Павлишин – “Мінералогія України у XXI столітті: від теорії до практики”, Л. Галецький – “Мінерально-сировинна база України”, В. Прокопець – “Що може вузівський осередок Українського мінералогічного товариства?”, В. Нестеровський – “Мінералогічні музеї України” (співавтор Л. Волконська), А. Булах – “Петербурзькі й українські архітектори – роботи у камені” (співавтор В. Ісаченко), Г. Удубаша – “Мінерали Румунських Карпат”.

Виступи на пленарному засіданні 5 жовтня 2011 р. також були різноплановими: О. Матковський – “Мінерали і найважливіші мінеральні об'єкти Українських Карпат”, А. Вальтер – “Мінералогічний аспект існування зазвичай рідкісних ізотопів у природно чистому стані”, В. Семененко – “Мінералогія пилової компоненти протопланетної туманності”, В. Мельничук – “Мінералогічні особливості нижньовендських трапових комплексів Волині”, П. Заріцький – “Конкреції як чутливі мінеральні індикатори літогенезу”, П. Білоніжка – “Деякі аспекти термінології і кристалохімії тонкодисперсних шаруватих силікатів”, М. Таран – “Досягнення спектроскопії і кристалохімія високо баричних мінералів”, Л. Степанюк – “Циркон Українського щита: мінералогія та радіогеохронологія” (співавтор О. Пономаренко), С. Кривдик – “Мінерали лужних порід України” (співавтор Д. Возняк), С. Бондаренко – “Мінералогія U-Th-зруденіння Українського щита” (співавтори В. Сьомка, Л. Степанюк), О. Брик – “Властивості фізіогенних біомінералів, локалізованих в організмі людини” (співавтори О. Франк-Каменецька, Н. Дудченко), О. Тищенко – “Мінерали Криму – знахідки 2006–2010 рр.”.

Жваво й зацікавлено обговорювали стендові доповіді (37). На завершальному пленарному засіданні Д. Возняк і М. Ковальчук відзначили різноплановість представлених робіт. Більшість із них стосувалася нових знахідок окремих мінералів або їхніх типоморфних особливостей. Низка дуже гарно ілюстрованих доповідей була присвячена особливостям сучасної діагностики природних і синтезованих ювелірних мінералів, зокрема аметисту і діаманта, а також проблемам технологічної та прикладної мінералогії. Особливу зацікавленість викликали доповіді мінералого-генетичного спрямування.

Паралельно з пленарними засіданнями і стендовими поданнями роботу VIII з'їзду УМТ супроводжували виставки мінералів: “Україна камнебарвна” (колекція Гео-

Відкриття VIII з'їзду Українського мінералогічного товариства

Професори П. Заріцький та О. Матковський (зліва направо) головують на одному із пленарних засідань

Делегати з'їзду – представники Київського і Львівського відділень (зліва направо): В. Павлишин, О. Матковський, І. Наумко, І. Мисяк, Г. Кульчицька (сидять); Д. Возняк, П. Білоніжка, Ю. Галабурда (стоять)

логічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка, підготована за сприяння В. Нестеровського); “Агати і яшми із усього світу” (колекція В. Сквороднева); “З мінералогічної скриньки Кольського півострова” (колекція В. Прокопця і В. Стрижалка), та фотовиставка “Мінералогія у Київському геолого-розвідувальному технікумі” (автор В. Прокопець).

На завершальному пленарному засіданні відбулося обговорення доповідей і загальна дискусія, у якій узяли участь С. Кривдик, І. Наумко, В. Павлишин, В. Нестеровський, П. Білоніжка, О. Тищенко, О. Пономаренко, О. Матковський, В. Квасниця, та прийняття ухвали. Позитивно оцінюючи роботу товариства, VIII з’їзд УМТ ухвалив (конспективно): 1) схвалити діяльність Президії і Ради УМТ та редколегії журналу “Записки Українського мінералогічного товариства” за звітний період; 2) покращити ситуацію з виданням “Мінералогічної енциклопедії України”; 3) ініціювати проведення найближчим часом кількох міжнародних і всеукраїнських конференцій з актуальних питань мінералогії та покращення мінерально-сировинної бази України; 4) посилити регіонально-мінералогічні та прикладні дослідження; 5) інтенсивніше популяризувати мінералогічні знання в засобах масової інформації; 6) відгукнутися на ініціативу Мінералогічного товариства Великої Британії із зверненням “Сто найважливіших сучасних питань мінералогії”.

Делегати з’їзду, його учасники і гості, зазначивши, що з’їзд відбувся в кращих традиціях потужних мінералогічних форумів, висловили щиру вдячність Оргкомітетові, керівництву ІГМР НАН України та директорові О. Пономаренку за сприяння в організації та проведенні з’їзду, спонсорам – за фінансову допомогу, музейним працівникам та приватним колекціонерам – за організацію виставок мінералів.

Доктор геологічних наук Ігор НАУМКО